

Suomen Keskusta rp.
Apollonkatu 11 a
00100 HELSINKI

LAUSUNTO

Valtiovarainministeriö/Kunta- ja aluehallinto-osasto

Viite: Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 16.42014, VM093:00/2013

Pyydettyinä lausuntonaan metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista Suomen Keskusta rp esittää seuraavaa:

1. Yleistä

Suomen Keskusta viittaa aiempaan lausuntoonsa metropolialueen esiselvityksestä 20.5.2013. Siinä esitetyt näkökohdat vastaavat edelleen puolueen näkemyksiä metropolialueen hallinnon järjestämisestä.

Lisäksi viittaamme eduskuntapuolueiden puheenjohtajien yhteiseen kannanottoon 23.3.2014 sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä kattavasti viiden alueen pohjalta. Se tukee Keskustan edellä mainitussa lausunnossa esittämää näkemystä metropolialueen keinoitekoisesta rajaamisesta sekä vuoden takaisessa metropolialueen esiselvityksessä että nyt esillä olevassa metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportissa.

Jos sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään viiden alueen pohjalta, HUS-alueesta tulee yksi alueellinen järjestäjä. Sen alue vastaa käytännössä Uudenmaan liiton aluetta. Siksi Keskustan mielestä olisi edelleen syytä harkita mahdollisen metropolihallinnon tehtävien hoitamista Uudenmaan liiton puitteissa sen toimintaa kehittämällä. Keskusta katsoo, että erillinen metropolialueen oma hallinto todennäköisesti haittaisi vahingollisesti koko Uudenmaan aluekehityksestä vastuuta kantavan Uudenmaan liiton toimintaa ja heikentäisi näin itäisen ja läntisen Uudenmaan kehitysmahdollisuuksia.

Metropolihallinnon valmistelua sekoittaa entisestään erillinen valmistelu alueen kuntaliitoksista. Metropolialueen kuntajakoselvittäjät Mikko Pukkinen, Cay Sevón ja Matti Vatiilo julkistivat 3. kesäkuuta 2014 alustavan linjauksen metropolialueen uudeksi kuntajaoksi.

Kuntajakoselvittäjät esittivät metropolikaupungin muodostamista Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupungeista sekä Sipoon kunnasta. Aviapoliksen yritysvyöhykkeen vahvistamiseksi mukaan liitettäisiin myös Tuusulan kunnasta Helsinki-Vantaan lentokenttään rajoittuva alue. Esitys sai tuoreeltaan ristiriitaisen vastaanoton alueen kunnilta. Tämä ennakoi sitä, että metropolikaupunkia ei voida luoda kuntien vapaaehtoisilla päätöksillä. Pakkoliitoksia Keskusta ei hyväksy.

Lisäksi alueella on meneillään myös muita liitosselvityksiä.

Tässä tilanteessa on vaikea nähdä edellytyksiä yhdenkään tällä hetkellä esillä olevan metropolihallintomallin tai liitoshankkeen toteuttamiselle. Keskustan mielestä realistisin vaihtoehto on nyt keskittyä sote-palvelujen järjestämisen uudistamiseen eduskuntapuolueiden puheenjohtajien sopimuksen pohjalta. Kun sote-yhteistyön uusi malli on saatu toimivaksi, voidaan arvioida, onko vielä erilliselle metropolihallinnolle todellista tarvetta.

2. Työryhmän esittämät vaihtoehdot metropolihallinnon perustamiseksi

Työryhmän väliraportissa esitetään kaksi vaihtoehtoa metropolihallinnon luomiseksi. Ensimmäistä vaihtoehtoa kutsutaan vähimmäistehtävät –malliksi. Siinä metropolihallinto hoitaisi pääosin strategisia ja vain osittain operatiivisia tehtäviä. Hallintomalli olisi pakkokuntayhtymä, jolla olisi vaaleilla valittu valtuusto ja rahoitusmallina kunnille osoitettavat maksuosuudet. Alueeseen kuuluisi 16 kuntaa. Metropolihallinnon vaali toteutettaisiin mahdollisesti siten, että metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä, mutta alueellisen edustavuuden korostuessa muutkin mallit olisivat mahdollisia.

Toista vaihtoehtoa työryhmä kutsuu laajaksi malliksi. Siinä metropolihallinnon toimiala olisi mahdollisimman kattava, monipuolinen ja toiminnallisesti eheä. Tehtävät olisivat sekä strategisia että operatiivisia. Hallintomalli olisi perustuslain mukainen kuntaa suuremmalla hallintoalueella toteutettu itsehallintojärjestelmä. Hallinnolla olisi itsenäinen rahoitus, käytännössä metropolihallinnolle säädettäisiin verotusoikeus. Aluerajaus olisi suppeampi. Työryhmä esittää kymmenen kunnan metropolialuetta ja metropolialue muodostaisi yhden vaalipiirin.

3. Keskustan kannanotot

Keskusta ei ole valmis ottamaan tässä vaiheessa yksityiskohtaisesti kantaa kumpaankaan vaihtoehtoon. Viittaamme edellä kohdassa 1. Yleistä esitettyihin näkökohtiin. Sen lisäksi Keskusta toteaa yleisellä tasolla, että puolue kannattaa vaaleilla valittavan hallinnon muodostamista Uudenmaan liiton johtoon, jos sen toimenkuvaa kehitetään tässä lausunnossa kuvatulla tavalla.

Helsingissä 13.6.2014

Timo Laaninen
puoluesihtööri
Suomen Keskusta rp